

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 12 juni 2007

Ö 2852-06

KLAGANDE

Nordea Bank AB, 516406-0120

Obestånd P340

405 09 Göteborg

MOTPARTER

1. ACB

2. Kronofogdemyndigheten

171 94 Solna

SAKEN

Förordnande av konkursförvaltare

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten för Västra Sveriges beslut den 9 juni 2006 i mål ÖÄ 2872-06

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Nordea Bank AB har yrkat att Högsta domstolen entledigar ACB från uppdraget som förvaltare i Eva Mode i Uddevalla Aktiebolags konkurs och i stället förordnar jur. kand. CA eller, i andra hand, jur. kand. LL.

ACB har bestritt yrkandet om entledigande.

Kronofogdemyndigheten har bestritt bifall till överklagandet.

Rekonstruktör- & Konkursförvaltarkollegiet (REKON) i Sverige har avgett yttrande.

SKÄL

Eva Mode i Uddevalla Aktiebolag ansökte vid Uddevalla tingsrätt om att bli försatt i konkurs. I ansökningen föreslog bolaget att jur. kand. CA eller, i andra hand, jur. kand. LL skulle utses till förvaltare. Nordea Bank AB tillstyrkte förslaget i egenskap av borgenär. Tillsynsmyndigheten avstyrkte båda förslagen med motiveringen att det inte förelåg några skäl att gå utanför kretsen av de regelmässigt i Uddevalla verksamma förvaltarna. Den 31 maj 2006 försatte tingsrätten bolaget i konkurs och utsåg advokaten ACB

till förvaltare.

Nordea Bank AB har gjort gällande att banken som största fordringsägare och med säkerhet i företagsinteckning har ett framträdande ekonomiskt intresse i konkursen samt därmed ett befogat intresse av att påverka vem som skall utses till förvaltare. REKON har anslutit sig till denna uppfattning och har anfört att berörda borgenärs önskemål om förvaltare bör beaktas så långt detta är praktiskt möjligt.

Enligt 7 kap. 1 § konkurslagen (1987:672) skall en konkursförvaltare ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget. I samma paragraf föreskrivs att den som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans opartiskhet i konkursen inte får vara förvaltare. Vidare föreskrivs att detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans opartiskhet kan rubbas. Enligt 2 § i samma kapitel utses förvaltare av rätten. Av 5 § i kapitlet följer att rätten på talan av en borgenär skall entlediga en förordnad förvaltare som inte är lämplig eller som av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget.

Ett viktigt inslag i 1979 års reform av reglerna om konkursförvaltning var att förvaltarens ställning skulle stärkas. Uppdraget att vara konkursförvaltare skulle förbehållas en begränsad krets av särskilt kvalificerade personer som var inriktade på affärsjuridiska frågor och som förfogade över en väl utvecklad kontorsorganisation med resurser för bokföring och redovisning. Det formella inflytande över valet av förvaltare som borgenärerna tidigare

hade haft begränsades och det avskaffades helt genom 1987 års konkurslag. Det betonades i förarbetena att förvaltaren borde stå fri i förhållande till de motstridiga intressen som kan föreligga. Rätten har nu ensam avgörandet. Tillsynsmyndigheten skall höras men har inte något bestämmande inflytande. (Se prop. 1978/79:105 s. 156 ff. och prop. 1986/87:90 s. 255 f. Se även prop. 1988/89:31 s. 6 ff.)

Efter hand har tillsynsmyndigheterna skaffat sig en god personkänedom och deras yttranden tillmäts stor betydelse vid tingsrätternas val av konkursförvaltare. Tillsynsmyndigheterna kan sägas företräda ett kollektivt borgenärsintresse och de har att verka för att det långsiktiga behovet av kvalificerade konkursförvaltare blir tillgodosett. Två hänsyn står mot varandra, å ena sidan att det måste upprätthållas en kår av förvaltare som förses med uppdrag så att de kan bevara sin kompetens, å andra sidan att kåren måste förnyas successivt och att det finns ett visst konkurrenstryck så att standarden inte sjunker. I det praktiska samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna och tingsrätterna används listor över personer som tillsynsmyndigheten har godkänt som konkursförvaltare. Emellertid har dessa listor inte någon annan rättslig betydelse än att konkursdomstolen inte behöver bereda tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig i ett enskilt fall där rätten till konkursförvaltare utser en person som är upptagen på listan (se NJA 1981 s. 764).

Det är alltså konkursdomstolen som avgör valet av förvaltare. Rätten har att pröva varje enskilt fall för sig. Till förvaltare skall utses en person som är

lämplig med hänsyn till de särskilda förhållandena i den aktuella konkursen. Rätten är obunden av varje personförslag. Det kan inte antas att en person som har föreslagits av en borgenär därigenom skulle ha något försteg. Å andra sidan är en person inte diskvalificerad av det skälet att han eller hon har föreslagits av en borgenär eller av gäldenären. Tvärtom kan det finnas anledning att noga överväga ett förslag från någon som har särskild insikt i konkursboets förhållanden. Det får emellertid ankomma på förslagsställaren att lägga fram det underlag som behövs för att rätten skall kunna bedöma personens lämplighet. I fråga om förslag från en borgenär måste risken för jäv uppmärksammas särskilt; detta gäller än mer i fråga om förslag från gäldenären. Om en borgenär föreslår en person till förvaltare och därvid lägger fram underlag som visar att personen är lämplig, kan rätten i enlighet med det anförda – under förutsättning att tillsynsmyndigheten inte har någon beaktansvärd invändning – godta borgenärens förslag och avstå från att överväga om någon annan person kan förordnas. Som har framgått i det föregående är rättens beslut inte beroende av att den föreslagna personen finns upptagen i en aktuell konkursförvaltarlista.

Vad Nordea Bank AB har anfört i Högsta domstolen ger vid handen att CA och LL är lämpliga som förvaltare i Eva Mode i Uddevalla Aktiebolags konkurs. Kronofogdemyndigheten har också i Högsta domstolen förklarat att tillsynsmyndigheten inte har någon anledning att ifrågasätta lämpligheten hos någon av de i konkursmålet föreslagna förvaltarna. Med ett sådant underlag hade det legat nära till hands för tingsrätten att följa gäldenärens och bankens förslag.

Emellertid är det ostridigt att även ACB är lämplig för uppdraget. Vid sådant förhållande saknas förutsättningar för att upphäva förvaltarförordnandet efter överklagande (se NJA 1981 s. 764). Härtill kommer att förvaltaruppdraget är i det närmaste slutfört. Överklagandet skall därför avslås.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gertrud Lennander, Severin Blomstrand (referent), Nina Pripp, Anna Skarhed och Gudmund Toijer
Föredragande revisionssekreterare: Henrik Karlsson